

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG‘LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI
TOSHKENT PEDIATRIYA TIBBIYOT INSTITUTI**

«TASDIQLANDI»

O‘quv ishlari prorektor

_____ Q.N.Xaitov

«____» Iyun 2023 y

**TRAVMATOLOGIYA VA ORTOPYEDIYA.
BOLALAR TRAVMATOLOGIYA VA ORTOPYEDIYASI FANINING
ISHCHI O‘QUV DASTURI
SILLABUSI**

IV KURS

Ta’lim sohasi: 510000 - Sog‘liqni saqlash

Ta’lim yo‘nalishi: 5510100 – «Davolash ishi»

5111000 – «Kasb ta’limi» (5510100 – «Davolash ishi»)

O‘qish davri - VII-VIII semestr

Fan kodi - KMTOBTO

Fan hajmi - 5 kredit

Umumiy o‘quv soati - 180soat

Shu jumladan:

Ma’ruzalar - 12 soat

Amaliy mashg‘ulot - 42 soat (VII-VIII semestr)

O‘quv klinik amaliyot - 54 soat

Mustaqil ta’lim soati - 72 soat

Nazorat shakli YaB OSCE

O‘qitish tili - Uzb, Rus, Eng

Toshkent – 2023 y.

“Travmatologiya va ortopyediya.bolalar travmatologiya va ortopyediyasi” fanining ishchi o‘quv dasturi (sillabus) **5510200 – «Pediatriya ishi»** ta’lim yo‘nalishining **MT-2020** ning (O‘zR SSV **8.09.2020 № 236**) o‘quv rejasi va o‘quv dasturi bo‘yicha tuzilgan.

Travmatologiya ortopediya ve neyroxirurgiya kafedrasi majlisida ko‘rib chiqilgan.

Tuzuvchilar:

“_____” _____2023 y

Bayyonnoma№_____

Kafedra mudiri_____.

Fanning Ishchi o‘quv dasturi(sillabus) Toshkent pediatriya tibbiyot instituti Markaziy uslubiy kengashining 2022 yil “ 23” iyundagi “ 10 ”-son qarori bilan tasdiqlangan va foydalanish uchun tavsiya etilgan.

Fan o‘qituvchisi xaqida ma’lumot:

Buriev M.N. Travmatologiya ortopediya ve neyroxirurgiya kafedrasi dotsenti

Joylashgan manzili: ToshPTI klinikasi. Bog‘ishamol 223-uy 2-Blok, Travmatologiya ortopediya bo‘limi, 2qavat Travmatologiya ortopediya ve neyroxirurgiya kafedrasi

Telefon: +99890 961 68 55

Email: murodullo1965@mail.ru

Sayt: www.tashpmi.uz

Intizomiy talablar: Talabaning intizomi institutdagi “Talabalar uchun ichki tartib-qoidalar”ga to‘liq javob berishi shart.

I. O'quv fani o'qitilishi bo'yicha uslubiy ko'rsatmalar

Travmatologiya va ortopedyiya bolalar travmatologiya va ortopedyiyasi fanini o'qitishdan maqsad talabalarga, harakat tayanch tizimi kasalliklari, kelib chiqish sabalari va havf omillari, klinik kechishi, klassifikatsiyasi, tekshirish usullari va taqqoslov tashxisi bo'yicha bilimlarni shakllantiradi. Urgent travmatologik va/yoki ortopedik xolatlarda birinchi tibbiy yordam ko'rsatishni, birlamchi va maxsus davolashni umumiy qoidalarini o'rgatadi, hamda harakat tayanch tizimi kasalliklarini profilaktikasi va dispanserizatsiya qoidalarini bilan tanishtiradi. Mutaxassislariga to'g'ri yo'llanma berishda DTS va umumiy pediatrialarning Kvalifikatsion xarakteristikasiga mos ravishda bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirish vazifalarini bajaradi.

Fanning vazifasi - bolalar va kattalarning yoshiga xos harakat tayanch tizimi anatomofiziologik xususiyatlarini, ularning yoshi bilan bog'liq bo'lgan rivojlanish jarayonlari ularni davolash va asoratlarning oldini olish to'g'risidagi bilimlarni shakllantirish, talabalarga travmatologik va/yoki ortopedik kasalliklarga chalingan bemorlarga shoshilinch yordam ko'rsatish ko'nikmalarini o'rgatish va mutaxassislariga to'g'ri yo'llanma berishni o'rgatishdan iboratdir.

Fan buyicha talablarning bilim, ko'nikma va malakalariga quydagi talablar qo'yiladi.

Talaba:

Suyak va mushaklardagi umumiy patologik o'zgarishlarni, kattalarda va bolalarda harakat tayanch tizimidagi orttirilgan va tug'ma kasalliklarni klinik kechishini bilish, o'quv, ilmiy adabiyot va ma'lumotnomalar bilan mustaqil ravishda ishlay bilish, bolalar va kattalardagi harakat tayanch tizimi tug'ma va orttirilgan xastaliklarini va kasalliklarni mustaqil ravishda aniqlash **tasavvurga ega bo'lishi;**

– harakat tayanch tizimi a'zolarini patologik urgent holatlarda birinchi tibbiy yordamini ko'rsatishni, harakat tayanch tizimi haqiqiy holatini tekshirish usullarini egallamok, birlamchi va ikkilamchi holatlarni aniqlamok, tashhis kuyishda asosiy fenomen va sinamalarni o'tkazishni usullarini, instrumental tekshiruvlarni bajarish, birlamchi davolash tamoyillarini, asosiy kasallikning klinik kechishini o'ziga xos xususiyatlarini, asoratlar va yuldosh kasalliklarini, O'zbekiston respublikasida qabul qilingan kasalliklar tasnifiga muvofiq klinik tashhisni ta'riflash va asoslashni, kasallik rivojlanishining individual va patologik xususiyatlarini xisobga olgan holda kompleks taktikani aniqlashni, reabilitatsion, profilaktik, sanitar-gigienik va epidemiyaga qarshi tadbirlar rejasini ishlab chiqishni, dispanser kuzatuvini o'tkazishni **bilishi va ulardan foydalana olishi;**

– kasallik tarixini yozish, vaqtinchalik ishga kobiliyatsizlik ekspertizasini o'tkazish, anafilaktik shok, travmatik shok va travmatik kasallikda tez yordam ko'rsatish usullarini o'zlashtirish;

– tibbiyot xujjatlarini olib borish va laborator-uskunaviy tekshiruvlarning natijalarini taxlil qilish, laborator va instrumental tekshirish usullari yordamida klinik tekshiruv o'tkazish **ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.**

2. Amaliy mashg'ulotlar

№	Amaliy mashg'ulotlar mavzulari	Soat
7-8- semestr		
1	Travmatologik va ortopedik bemorlarni klinik va instrumental tekshirish usullari. Desmurgiya. Transport immobilizatsiya. Yumshoq to'qimalar (bog'lamlar, mushaklar va paylar) jaroxatlari.	4
2	Yelka kamari, va ko'krak qafasi jaroxatlari. Tasnifi. Klinikasi. Tashxisot. Davolash.	4
3	Yelka suyagi jaroxatlari . Tasnifi. Klinikasi. Tashxisot. Davolash.	6
4	Tirsak bo'g'imi sohasi jaroxatlari. Tasnifi. Klinikasi. Tashxisot. Davolash.	6
5	Bilak suyaklari, kaft va barmoq falangalarini jaroxatlari. Tasnifi. Klinikasi. Tashxisot. Davolash.	6
6	Son suyagi jaroxatlari. Tasnifi. Klinikasi. Tashxisot. Davolash.	4
7	Tizza bo'g'imi, jarohatlari. Tasnifi. Klinikasi. Tashxisot. Davolash.	6
8	Boldir va oyoq panja suyaklarining jarohatlari. Tasnifi. Klinikasi. Tashxisot. Davolash.	6
9	Umurtqa pog'onasi jarohatlari. Tasnifi. Klinikasi. Tashxisot. Davolash.	4
10	Chanoq suyaklarining jarohatlari. Tasnifi. Klinikasi. Tashxisot. Davolash.	6
11	Bosh miya jarohatlari. Tasnifi. Klinikasi. Tashxisot. Davolash..	6
12	Politravma. Tasnifi. Gospitalizatsiyagacha bo'lgan bosqichida tibbiy yordam ko'rsatish mezonlari	6
13	Amputatsiya va ekzartikulyasiya. Protezlash va rehabilitatsiya. Ankiloz va kontraktura. Tenedovaginit. Bursit. Sinovit.	6
14	Chanoq-son bo'g'imining displaziyasi. Son suyagi tug'ma son chiqishi. Etiopatogenezi. Klinik belgilari. Tashxisot. Davolash. Rehabilitatsiya.	4
15	Tug'ma mushakli bo'yin qiyshiqligi. Tasnifi. Klinikasi. Tashxisot. Davolash.	6
16	Tug'ma maymoqoyoqlik. Yassioyoqlik. Tasnifi. Klinikasi. Tashxisot. Davolash.	6
17	Qomatning buzilishi. Skolioz. Skolioz kasalligi. Tasnifi. Klinikasi. Tashxisot. Davolash. Rehabilitatsiya.	4
18	Oyoq va qo'llarning ortirilgan deformatsiyalari. Raxitdan keyingi deformatsiyalar.	6
JAMI		96

Ma'ruzalar mavzusi

№	Ma'ruza mavzulari	Ma'ruza soatlari hajmi
7- va 8- semestr		
1.	Travmatologik va ortopedik bemorlarni klinik va instrumental tekshirish usullari. Jarohatlar tasnifi. Jarohatlanishni oldini olish va nazorat qilish. Travmatologiya va ortopediya fanini rivojlanishi.	2
2.	Qo'l suyaklari (<i>umro'v, kurak, yelka, bilak, tirsak, kaft va falangalar</i>) va ko'krak qafasi jarohatlari. Tasnifi. Klinikasi. Tashxisot. Davolash.	2
3.	Oyoq suyaklari (<i>son, katta va kichik bolder, oyoq panja suyaklari</i>) jarohatlari. Tasnifi. Tasnifi. Klinikasi. Tashxisot. Davolash.	2
4.	Umurtqa va chanoq suyaklarining jarohatlari. Jarohat mexanizmi. Tasnifi. Klinikasi. Tashxisot. Davolash va jarohat asoratlari.	2
5.	Tayanch-harakat tizimini tug'ma nuqsonlari. Son suyagi tug'ma chiqishi. Tug'ma mushakli bo'yin qiyshiqqligi va maymoqoyoqlik. Tasnifi. Klinikasi. Tashxisot. Davolash va rehabilitatsiya.	2
6	Qomad buzilish. Skolioz. Skolioz kasalligi. Tashxisot. Davolash.	2
JAMI		12 soat

Amaliy mashg'ulotlar jihozlangan auditoriyalarda har bir akademik g'uruxga alohida o'tiladi. Mazkur fanni o'qitish jarayonida ta'limning zamonaviy (xususan intefao) metodlari, pedagogik va axborot-kommunikatsiya (mediata'lim, amaliy dastur paketlari, prezentatsion) texnologiyalari erdamida o'tiladi. Amaliyot natijalari asosida "Teri tanosil va bolalar teri tanosil kasalliklari, OITS" faniga taaluqli bo'lgan tibbiyot misollardan keng foydalaniladi. Slaydlar, o'quv adabiyotlar elektron versiya va axborotlar multimediya qurilmalari, amaliyot uchun ko'rgazmali materiallar, tarqatma materiallar, vaziyatli masalalar, test savollari, asbobli lotok (oyna, pinstet,) yordamida o'tkaziladi.

3. Mustaqil ta'lim

№	Mustaqil ta'lim mavzulari
1	Yelka kamari suyaklari jaroxatlaridan keyingi asoratlar.
2	Tirsak bo'g'imi jaroxatlaridan keyingi asoratlar.
3	Bilak va kaft suyaklari jaroxatlaridan keyingi asoratlar.
4	Son suyagi chiqishlari va sinishlaridan jaroxatlaridan keyingi asoratlar.
5	Tizza bo'g'imi jaroxatlaridan keyingi asoratlar.
6	Bodir va oyoq panja suyaklari jaroxatlaridan keyingi asoratlar.
7	Umurtqa va tos suyaklari jaroxatlaridan keyingi asoratlar.
8	Son suyagi tug'ma chiqishini davosidan keyingi erta va uzoq mudatli

	kuzatiladigan asoratlar.
9	Maymoqoyoqlik retsidiv xolatlari sabablari va davosi.
10	Skolioz kasalligida reabilitatsiya.
11	Bolalarda suyak sinishi asoratlari. Suyak sinishida bo‘laklarini qoldiq siljishlarini kuzatuvi va reabilitatsii.
12	Bolalarda osteosintez bajarish mezonlari va usullari.
13	Xarakat tayanch tizimi a‘zolari jaroxatlaridan keyingi xolatlar (artroz, artrit, meniskopatiya, og‘riq va shish sindromi).
14	Suyak sinishidagi reparativ regeneratsiya.
15	Desmurgiya va transport immobilizatsiya qoidalari.

Mustaqil o‘zlashtiriladigan mavzular bo‘yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlanadi va uni taqdimoti tashkil qilinadi.

4.Fan bo‘yicha talabalar bilimni baholash va nazorat qilish me‘zonlari

Baxolash usullari	Ekspress testlar, yozma ishlar, og‘zaki so‘rov, prezentastiyalar
Baxolash mezonlari	5 baxo «a‘lo» - davolash standartini biladi va tuza oladi; - davolash rejasini to‘g‘ri tuzadi; - mavzu bo‘yicha kasallikning klinik va laborator-diagnostik kriteriylari samaradorligini biladi; - TKFBVni to‘g‘ri to‘ldiradi; - xolat masalasi va testlarni to‘g‘ri echadi; - konspektlari bor. 4 baxo «yaxshi» - talaba davolash rejasini to‘g‘ri tuzadi; - kasallikning davolash standartini biladi; - davolashda preparatlarni to‘g‘ri tanlaydi, lekin o‘z fikrini to‘liq tushuntirmaydi; - TKFBVni to‘g‘ri to‘ldiradi; - xolat masalasi va testlarni to‘g‘ri echadi; - konspektlari bor. 3 baxo «qoniqarli» - talaba davolash rejasini tuza oladi; -davolash standartini yomon biladi; - preparatlarni tanlashda xato qiladi; - o‘z fikrini izohlay olmaydi; -restseptlar yozishda va TKFBVda xato qiladi; -holat masalasi echolmaydi; -konspektlari bor. 2 baxo «qoniqarsiz»

	-talaba davolash rejasini noto'g'ri tuzadi; -davolash standartini bilmaydi, bemorga davolash preparatini tanlashni bilmaydi; - o'z fikrini izohlay olmaydi; -TKFBV va xolat masalasini noto'g'ri echadi; -konspektlari yo'q.	
Reyting baholash turlari	Maks.ball	O'tkazish vaqti
Joriy nazorat:	5	
Amaliy mashg'ulotlarda faoligi,savollarga tug'ri javob berganligi, amaliy topshiriqlarni bajarganligi va muntazam ravishda konspekt yuritish uchun Mustaqil ta'lim topshiriqlarining o'z vaqtida va sifatli bajarilishi	5	Semestr davomida O'quv sikl oxirida
Oralik nazorat	5	test
Yakuniy nazorat	5	O'CKE

Talabanning fan bo'yicha o'zlashtirgan ballari quyidagi jadval asosida kredit ballarga va xarflar tizimiga o'giriladi.

Ball	ECTS baho	Baho	Ta'rifi
86-100	A	5	a'lo
81-85	B	4	yaxshi
71-80	C		
60-70	D	3	qoniqarli
55-59	E		
31-54	FX	2	qoniqarsiz
0-30	F		

5. Asosiy va qo'shimcha o'quv adabietlar hamda axborot manbaalari

Foydalaniladigan adabiyotlar ro'yxati

Asosiy adabiyotlar

1. Джалилов П.С., Холходжаев М. Болалар травматологияси. Дарслик. 1995 й.
2. Djalilov P.S., Tursunov B.S., Xolxodjaev M. Bolalar ortopediyasi. Darslik. – Toshkent. “Iqtisod-moliya». 2010 y.
3. Золотова Н.Н. Руководство по детской травматологии. Учебник. 2010 г.
4. Narziqulov U.K. va hammualliflar. Bolalar travmatologiya va ortopediyasi bo'yicha amaliy ko'nikmalar. O'quv qo'llanma. - Toshkent. “Fan va texnologiyalar Markazining bosmaxonasi”. 2015 y.
5. Buriev M.N. “Travmatologiya va ortopediyada gipslash” mavzusidagi o'quv qo'llanma. Тошкент, “EFFECT-D “ нашриёти, 2023 й.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Травматология ортопедия. Учебник для студентов Мед ВУЗов Под редакцией Черкашиной З.А. МИА 2017г.
2. Травматология и ортопедия. Учебник для студентов мед. ВУЗов. Под. Ред. Х.А.Мусалатов, Г.С.Юмашов. М.Медицина. 1995 г.
3. Баиров Г.А. Детская травматология. Учебник. 2000 г.
4. Бондаренко Н.С. Диагностика и лечение травматических вывихов и переломов - вывихов костей предплечья у детей. Харьков 2000.-20 с.
5. Мусалатов Х.А. и др. (Учебник). Хирургия катастроф. М. Медицина. 1998.-592 с.
6. Соколов В.А. Множественные и сочетанные травмы. Москва «ГЭОТАР Медиа». 2006.- 512 с.
7. Корж А.А., Бондаренко Н.С. Повреждения костей и суставов у детей. Харьков «Прапор», 1994.
8. Анкин Л. Политравма. 2004.
9. Кюрнилов Н.В. и др. Травматология. С-Пб. «Гиппократ», -1999.-240 с.
10. Смирнова. Травматология и ортопедия. Практические занятия. М. Москва.
11. Краснов А.Ф. и др. травматология. Справочник. Ростов - на Дону «Феникс».- 1998.-608 с.

Ijtimoiy – siyosiy adabiyotlar

1. Mirziyoev Sh.M. Buyuk kelajagimizning mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. O'zbekiston matbuot va axborot agentligining "O'zbekiston" nashriyot matbaa ijodiy uyi. 2017 y.
2. Mirziyoev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib intizom va shaxsiy javobgarlik-har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston matbuot va axborot agentligining "O'zbekiston" nashriyot matbaa ijodiy uyi. 2017 y.
3. Mirziyoev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. O'zbekiston matbuot va axborot agentligining "O'zbekiston" nashriyot matbaa ijodiy uyi. 2016 y.

Internet saytlari:

1. med.uz - Узбекистон тиббий портал.
2. ziyonet.uz - Узбекистон таълим портали.
3. journal.rniito.org-Ж урнал Травматолгия и ортопедия России.
4. cito-vestnik.ru — Журнал «Вестник травматологии и ортопедии им. Н.Н.Приорова».
5. forefoot.ru - Журнал «Современная травматология и ортопедия».
6. rostumer.ru — Журнал «Ортопедия, травматология и восстановительная хирургия детского возраста».
7. 7.weborto.net - Журнал «Травматология и ортопедия России».
8. ilizarov-journal — Журнал «Гений Ортопедии».